

στο μικροσκόπιο...

Μετά 50 χρόνια μοναξιάς

Από τη ΣΤΕΛΛΑ ΠΑΓΑΡΤΑΝΗ-ΧΟΪΔΑ

Αλλάζουν κάπως με τον Ομπάμα οι διπλωματικές συντεταγμένες της υπερδύναμης. Θετικό που παραδέχεται πως «ένα πρόβλημα έχει πάντα δυο όψεις», καλό σημάδι η διάθεσή του για διάλογο με τους εκείθεν του Ατλαντικού «συνήθεις υπόπτους» και με το χέρι φιλίας που τείνει στη Λατινική Αμερική, μάλλον θα ηρεμήσουν τα πνεύματα.

Το 61% των Αμερικανών επικροτούν τις θέσεις του. Ακόμα και την πιο εντυπωσιακή: το άνοιγμα προς τη μαγολόνησο της Καραιβικής. Καταλύοντας σχεδόν 50 χρόνια μοναξιάς, ο Αμερικανός πρόεδρος άνοιξε για τους Κουβανούς εμικροέδρες τα σύνορα. Απεριόριστα τα ταξίδια στην πατρίδα από τις 13 Απριλίου και ελεύθερα τα εμβάσματα προς συγγενείς κι αγαπημένους. Κι ακόμα, άναψε πρά-

σινο φως σε αμερικανικές εταιρείες κινητής τηλεφωνίας να μπουν και να δουλέψουν στην Αβάνα. Πολιτική περιεργή ασφαλώς, αφού ο αποκλεισμός παραμένει όπως παραμένουν και οι ποινές και τα πρόστιμα για τους Αμερικανούς πολίτες που θα τολμήσουν να πατήσουν το πόδι τους στο νησί. Ακόμα και σε αυτό η Κούβα είναι περίπτωση μοναδική.

Απομεινάρι του Ψυχρού Πολέμου, το εμπάργκο, που πριν το επιβάλει ο Κένεντι φρόντισε να εξασφαλίσει 1.200 κομμάτια Urman Coronas, τα αγαπημένα του πούρα, την έχει γονατίσει. Σε κάθε άλλη περίπτωση οι άνθρωποι θα είχαν παραφρονήσει από την εξαθλίωση και τις ελλείψεις. Η φτώχεια είναι πολύ χειρότερη από εκείνη στις ανατολικές χώρες πριν από την πτώση του Τείχους. Ωστόσο ο λαός κράτησε.

Η αγάπη μεγάλης μερίδας Κουβανών για τον ηγέτη τους είναι μέχρι σήμερα αναμφι-

σβήτητη. Τον θεωρούν ακόμα «lider Maximo» τον θρυλικό Φιντέλ, που αδύναμος κι άρρωστος άφησε πλέον το πηδάλιο στα χέρια του αδελφού του Ραούλ. Με τη στήριξη της Σοβιετικής Ένωσης η Κούβα έζησε έστω και με δελτίο. Μετά την πτώση του υπαρκτού, χείρα βοηθείας έτειναν η Κίνα, που αγοράζει το κουβανικό νικέλιο, το Ιράν με φτηνό πετρέλαιο, η Ευρωπαϊκή Ένωση, ο πρόεδρος της Βενεζουέλας Τσάβες, που στέλνει 90.000 βαρέλια μαύρου χρυσού την ημέρα δωρεάν κι ο Φιντέλ του στέλνει γιατρούς για τα νοσοκομεία του. Παρόλη τη φτώχεια της, η Κούβα έχει άριστο σύστημα υγείας και παιδείας, ενώ η εγκληματικότητα είναι σχεδόν μηδενική.

Ο Μπαράκ Ομπάμα γνωρίζει τον παραλογισμό αυτού του αποκλεισμού, που, όπως έχει γραφτεί, ο Κένεντι θα τον είχε άρει αν δεν τον προλάβαινε ο βίαιος θάνατος. Ως γεροϋσιαστής, ο σημερινός πρόεδρος μιλούσε για εξομά-

λυνση των σχέσεων με την Κούβα. Τώρα, τηρεί προεκλογικές δεσμεύσεις με μια πολιτική άνιση μεν, διορατική δε, ώστε διορθώνοντάς την, λένε, να καταργήσει ντε φάκτο το εμπάργκο. Ήδη, σε Βουλή και Γερουσία έχουν κατατεθεί νομοσχέδια για θέση ειδικού διπλωματικού αντιπροσώπου στην Αβάνα και να επιτραπούν τα ταξίδια και στους Αμερικανούς πολίτες.

Ο, tempora!

Την αποτυχία της αμερικανικής πολιτικής στην Κούβα την παραδέχονται ακόμα και ρεπουμπλικάνοι. Το εμπάργκο, για το οποίο πρόσφατη δημοσκόπηση έδειξε πως το 70% των Αμερικανών θέλουν να αρθεί, επιβλήθηκε για να ρίξει τον Κάστρο. Το συντηρεί το πανίσχυρο κουβανικό λόμπι της Φλόριντα, που ανεβάζει και κατεβάζει προέδρους. Αλλά και εκεί οι συνθήκες άλλαξαν. Οι Κουβανοί δεύτερης γενιάς ψήφισαν (52%) τον Ομπάμα και θέ-

λουν άρση του αποκλεισμού. Μελέτη του Πανεπιστημίου της Φλόριντα έδειξε πως πάνω από το 60% των Κουβανο-αμερικανών θέλουν διάλογο με τον Ραούλ Κάστρο. Το περίφημο ινστιτούτο πολιτικών μελετών Brookings προτείνει αλλαγή της αμερικανικής πολιτικής στην Κούβα. Παρ' όλα αυτά, ο Ομπάμα δέχεται πιέσεις από συντηρητικά λόμπι να κάνει πίσω «γιατί τα μέτρα θα ενισχύσουν το καθεστώς, αφού ο στρατός ελέγχει το 80% της οικονομίας».

Ομως άλλα πιο ισχυρά λόμπι, όπως το Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο, στηρίζουν τον Ομπάμα. Ο πρόεδρος του ΑΕΕ από το βήμα της Γερουσίας τόνισε πως «ο αποκλεισμός στερεί από τις αμερικανικές επιχειρήσεις εξαγωγές πάνω από δύο δις. δολάρια τον χρόνο». Αξίζει να σημειωθεί πως η Αμερική είναι ο πρώτος προμηθευτής της Κούβας σε γεωργικά προϊόντα και ο κύριος αγοραστής της κουβανικής ζάχαρης.

Ανέκδοτος ερωτικός Γιάννης Ψυχάρης

Το μυθιστόρημά του «Η νίκη του πόνου και της αγάπης», που ανακαλύφθηκε στη Βιβλιοθήκη της Βουλής, θα εκδοθεί από το Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη

Του ΒΑΣΙΛΗ Κ. ΚΑΛΑΜΑΡΑ

Ενα ανέκδοτο μυθιστόρημα του Γιάννη Ψυχάρη, με τον τίτλο «Η νίκη του πόνου και της αγάπης» (1914), ετοιμάζεται να εκδοθεί από το Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Μια ερωτική ιστορία με φόντο την Κωνσταντινούπολη του 19ου αιώνα, γραμμένη από τον Γιάννη Ψυχάρη, ανακάλυψε, και μετά επιμελήθηκε, η Γεωργία Πατερίδου. Μια ερωτική ιστορία με φόντο την Κωνσταντινούπολη του 19ου αιώνα, γραμμένη από τον Γιάννη Ψυχάρη, ανακάλυψε, και μετά επιμελήθηκε, η Γεωργία Πατερίδου. Το θέμα του είναι μια ερωτική σχέση με φόντο την Κωνσταντινούπολη του 19ου αιώνα. Το χειρόγραφο, το οποίο επιμελήθηκε η Γεωργία Πατερίδου, το ανακάλυψε η ίδια στη Βιβλιοθήκη της Βουλής.

Αλλά δύο φιλόδοξα έργα είναι στα σκαριά, δύο ογκώδεις συλλογικοί τόμοι 1.000 σελίδων ο καθένας: οι «Νεοελληνικές διάλεκτοι» (σε επιμέλεια Χρ. Τζιτζιλί) και οι «Αρχαίες ελληνικοί διάλεκτοι» (σε επιμέλεια Χρ. Τζι-

τζιλί και Α. Bartonek). Εκδοτικό γεγονός είναι και η κυκλοφορία του «Ετυμολογικού λεξικού της αρχαίας ελληνικής γλώσσας» του Ρ. Chantraine, που θεωρείται παγκοσμίως το εγκυρότερο της αρχαίας ελληνικής. Στο ευρύτερο κοινό απευθύνεται η «Ανθολογία της πρώιμης νεοελληνικής λογοτεχνίας» (σε επιμέλεια Α. van Gemert και Γ. Κεχαγιόγλου), που έχει τον χαρακτήρα της χρηστικής έκδοσης.

Το ίδρυμα, εκτός από τα έργα του ιδρυτή του Μανόλη Τριανταφυλλίδη (1883-1959), έχει εκδώσει σημαντικά βιβλία για την ελληνική γλώσσα, αρχαία, μεσαιωνική και νέα. Μπεστ σέλερ του καταλόγου θεωρούνται τα «Νέα ελληνικά για ξένους», τα οποία από την πρώτη τους έκδοση, κατά τη δεκαετία του '70, έχουν πουλήσει 100.000 αντίτυπα.

Ο Μανόλης Τριανταφυλλίδης της «Νεοελληνικής γραμματικής», κορυφαία μορφή του μαχόμενου δημοτικισμού, είναι ο φιλόλογος και ο γλωσσολόγος, ο οποίος προσπάθησε να επεξεργαστεί την εκπαιδευτική πολιτι-

κή των κυβερνήσεων του Ελευθερίου Βενιζέλου. Η μεταρρύθμιση, που σχεδίασε, κράτησε μόλις τρία χρόνια (1917-1920), γιατί κόπηκε βίαια από την κυβέρνηση Γούναρη. Μάλιστα, η σχετική έκθεση ζητούσε «να πεταχτούν τα βιβλία έξω από τα σχολεία και να καούν στην πυρά»! Το Πανεπιστήμιο Αθηνών τον απέρριψε από καθηγητή και η Ακαδημία δεν τον δέχθηκε για την πλήρωση της έδρας της Γλωσσολογίας. Δεν είναι ιδιαίτερα γνωστό ότι ο επιφανής γλωσσολόγος υπήρξε πρώιμος ένας από τους εισηγητές της θεωρίας του Φρόιντ στην Ελλάδα, με τη μελέτη του «Η αρχή της γλώσσας και η φροϊδιανή ψυχολογία» (1915).

Αυτό είναι ολίγοις το βιογραφικό ενός ιδεολόγου, που πέθανε αυτές τις ημέρες, πριν ακριβώς μισό αιώνα. Προνοητικός για να μη σβήσει η φλόγα που άναψε, άφησε με διαθήκη την περιουσία του για την ίδρυση του «Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών» ή, όπως είναι σήμερα γνωστό, «Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη».

Αξίζει να αναφέρουμε ότι το Ινστι-

τούτο Νεοελληνικών Σπουδών αυτοχρηματοδοτείται, χωρίς να παίρνει ούτε ένα ευρώ από το ελληνικό κράτος, ενώ στεγάζεται σε χώρο που του παραχωρεί το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Το σημερινό επταμελές διοικητικό συμβούλιο απαρτίζεται από τους: Γ.Μ. Παράσολο, Μ. Σετάτο, Χ. Τζιτζιλί, Γ. Κεχαγιόγλου, Θ. Παυλίδου και Ι. Μανωλεδάκη. Το διευθύνει ο Γιώργος Παπαναστασίου. Την κεντρική διάθεση των εκδόσεων του Ιδρύματος, εδώ και δεκαπέντε χρόνια, έχουν αναλάβει οι εκδόσεις «Πατάκη» (τηλ.: 210-5205600 στην Αθήνα και 2310-706354 στη Θεσσαλονίκη).